

Tu mis inuiti & reluctantes, impositum tamen iugum totis humeris sustinent. Eius rei exemplum esto vnum ex multis, Papatus Eugenij quarti. Is enim etsi rebus Romanis valde confusus, & Romani Antichristi cathedra variè nutante, tum propter multiplex schisma, quod paulò antè fuerat, cui Synodus Constantiensis mederi erat conata, tum propter nouum etiam schisma, & Amedæum Ducem Sabaudia Pontificem creatum in concilio Basiliensi: pontificiæ tamen tyrannidis assensum vel extorsit, vel quoquomodo habuit non parum, vt testantur marmoreo eius sepulchro in Basilica S. Petri inscripti versus,

Eugenius iacet hîc quartus, cor nobile cuius

Testantur vita splendida facta sua.

Istius ante sacros se præbuit alter ab ortu

Alter ab occasu Casar vterq; pedes:

Alter vt accipiat fidei documenta Latine,

Alter vt aurato cingat honore caput.

Quo duce & Armenij Graiorum exempla secuti,

Romanam agnorunt, Ethiopesq; fidem

Inde Syri, ac Arabes, mundiq; e simbus Indi.

Magna se d hac animo cuncta minora suo.

Nam valida rursus seueros iam classe petebat:

Dum petit, aëst illum sustulit atra dies.

Vides vt summi Imperatores ab Oriente & Occidente, remotissimi verò hinc inde populi Græci, Armenij, Indi, Arabes, Ethiopes, longa terrarû spatia emetiantur, vt Diabolico huic idolo genua flectant, imò totos se in eius conspectu humi prostratos sistant. Quid verò mirû, cum ad ipsa vsq; tartara eos deicere, & in inferos secû trahere paratissimus fuerit Diabolus ille Romanus Catholicus? Nequis verò existimet Eugenij quarti pietate, sanctitate, religione in Deû, charitate in homines, aut honesta aliqua prudētia factû, vt eiusmodi aliqua eius virtute commoti, ei sese subiicerent illi quos dixi: audiamus quid de ipso scribat Platina, Principio Pontificatus sui (inquit) malis consiliis ductus diuina, humanaq; omnia perturbauit, & populum Romanum ad arma exciuit, &c. Bella autem ita semper amauit, quod mirum in Pontifice videri debet, vt ad ea, quæ scripsimus ab eo in Italia gesta, & Delphinû Caroli Regis Franciæ filium, composita prius inter Regem, & Ducem Burgundiæ pace, cum magno equitatu Basilienses concitauerit, cuius impetus dissipatus ille cõuentus est, &c. Quàm pulchrum verò est illud, & verè Catholicû Romanum, siue Papale quod de eodè Eugenio idem paulò post scribit: Constans præterea in pactis seruadis est habitus, nisi quid pollicitus fuisse, quod reuocare quàm perficere fatius esset: rebus scilicet ipsius.

Verf. 16. *Et decem cornua quæ vidisti in bestia, &c.* Quod verf. 16. & 17. dicitur de decem cornibus in bestia odio persequentibus meretricem, &c. quia Deus dedit in corda eorû, vt faciant quod placitum est ei, &c. pulchrè cõprobatum fuit mira illa mutatione rerû, & implicatissimo circuitu in Henrico VII. Angliæ Rege. Nam cum in Lutherû scripsisset, & collaudatus à Romano Pontifice, fidei defensor ideò esset nuncupatus: paulò post, quod Clemens septimus, veritus Caroli quinti Cæsaris iram, nolisset cum Cæsaris matertera, Catharina vxore diuortiu ei permittere (cuius spem tamen fecerat, authoribus etiã & rei odiosæ instigatoribus Episcopis quibusdam Papistis Angliæ) indignatione cõcepta, quicquid reddituum pecuniarum, & emolumentorum Romani quotannis Pontifices ex Anglia percipiebant, aliò transfudit: & sub pœna capitis vetuit eo nomine, quicquam rerum eiusmodi ex tota sua ditone Romam importari. Sic fidei defensor desolatam reddidit meretricem Romanam, id est, Papatum.

Verf. 17. *Deus enim dedit in corda eorum, vt faciant quod placitum est illi, &c.* Pauca hîc de vocibus ipsis dicere cogor, quia sic facilius res percipitur. Nomen *ἑνώμη* hîc ter occurrit, & vicinâ quidem significatione, sed non eadem prorsus, vt quidè puto. Nam verf. 13. *ἑνώμη* ἔχουσι rectè sanè Latine vertitur, Hi vnum consilium habent. Siquidem *ἑνώμη* hoc ipsû est, quod & Græci dicunt *τὴν αὐτὴν ἑνώμη* ἔχειν, vel etiã *τὴν αὐτὴν ἑνώμη* ἔχει. At ferè legitur, nō absolute vt hîc, sed cū præpositione *πρὸς* vel *πρὸς*, & casu nominis sequente. Itaq; hîc quoq; aliquid subaudiendû videri possit ex re quæ tractatur, nēpe *ἑνώμη* ἑνώμη ἔχουσι *πρὸς τὴν θηρίαν*, vel *πρὸς τὸ θηρίον*, idē inter se sentiūt de bestia, vel, eodē animo affecti sunt erga bestiam, quippe qui eiusdē sententiæ sint cū bestia ad portandam meretricem. Hæc de primo loco. Sed postea vno eodémque versu (nempe 17.) legitur *ἑνώμη* ἑνώμη ἔχουσι, & *ἑνώμη* ἑνώμη. Illud quidem *ἑνώμη* ἑνώμη ἔχουσι non malè redditur, Vt faciant quod placitū est ei. Quia tamen placent Deo simpliciter quæ lege decem mandatorû præcepit, paulò autem aliter placent ei (secundum quid scilicet) nōnulla eorum quæ pendent ab arcana eius prouidētia, & abscondita volūtate: ambiguitas omnis hîc vitari posset. *ἑνώμη* ἑνώμη ἔχουσι